

Vergaderjaar 2007–2008

23 490

Ontwerpbesluiten Unie-Verdrag

DI

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 29 mei 2008

De vaste commissie voor de JBZ-Raad¹ van de Eerste Kamer heeft in haar vergadering van 22 april 2008 gesproken over het Gemeenschappelijk Referentiekader², Zij heeft bij brief van 22 april 2008 de minister van Justitie om een visie van de regering gevraagd op de toekomstige ontwikkeling van het Gemeenschappelijk Referentiekader en geïnformeerd welke betekenis aan het onlangs gepubliceerde concept moet worden gehecht. De minister heeft hierop bij brief van 27 mei 2008 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de commissie,
Van Dooren

¹ Samenstelling:

Holdijk (SGP), Dölle (CDA), Van de Beeten (CDA), Broekers-Knol (VVD), De Graaf (VVD), Kox (SP), (voorzitter), Essers (CDA), Meurs (PvdA), Eigeman (PvdA), Engels (D66), Franken (CDA), (vice-voorzitter), Van Kappen (VVD), Peters (SP), K.G. de Vries (PvdA), Haubrich-Gooskens (PvdA), Reuten (SP), Koffeman (PvdD), Böhler (GL), Van Bijsterveld (CDA), Strik (GL), Lagerwerf-Vergunst (CU), Duthler (VVD), Vliegenthart (SP), Kuiper (CU) en Yildirim (Fractie-Yildirim).

² Zie ook dossier 3.3.29 op www.europapoort.nl

BRIEF AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Den Haag, 22 april 2008

In haar vergadering van heden heeft de commissie voor de JBZ-Raad van de Eerste Kamer gesproken over het Gemeenschappelijk Referentiekader, ook wel bekend onder de Engelse benaming Common Frame of Reference, waarvan op 29 december 2007 een eerste ontwerp is aangeboden aan de Europese Commissie. Zowel in de kranten¹ als in de literatuur² is het Gemeenschappelijk Referentiekader meermaals aangemerkt als een voorbode voor de totstandkoming van een Europees Burgerlijk Wetboek.

De leden van de commissie voor de JBZ-Raad zouden graag van de regering vernemen hoe zij de toekomstige ontwikkeling van het Gemeenschappelijk Referentiekader ziet en welke betekenis aan het onlangs gepubliceerde concept moet worden gehecht. Wellicht kunt u hierbij tevens ingaan op de bespreking van het Referentiekader in de JBZ-Raad van 18 april jl. en de verdere stappen die de Europese instellingen willen nemen.

De leden van de commissie zien uw beantwoording met belangstelling tegemoet.

De voorzitter van de commissie voor de JBZ-Raad,
M. J. M. Kox

¹ Onder meer NRC Handelsblad 4 oktober 2007 – «Europees Wetboek via de achterdeur» en «Sluiproute naar een Wetboek».

² Onder meer een vijftal artikelen in het Nederlands Juristenblad no. 39, 2007, alsmede «European contract law: from a «Common Frame of Reference» towards a European civil code?» – dr. G. Gruber, Butterworths Journal of International Bank and Financial Law, januari 2008 en «Het ontwerp-GRK voor een Europees privaatrecht» – prof.mr. J.M. Smits, WPNR nr. 6741, 9 februari 2008.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 mei 2008

De voorzitter van de commissie voor de JBZ-Raad van uw Kamer stelde mij de vraag hoe de regering de toekomstige ontwikkeling van een gemeenschappelijk referentiekader ziet en welke betekenis aan het onlangs gepubliceerde concept moet worden gehecht, en vroeg mij daarbij tevens in te gaan op de bespreking van een gemeenschappelijk referentiekader in de JBZ-Raad van 18 april jl. en de verdere stappen die de Europese instellingen willen nemen.

Wetenschappelijk ontwerp van een gemeenschappelijk referentiekader

De Europese Commissie heeft een groep wetenschappers uit verschillende Lidstaten de opdracht gegeven een ontwerp voor een gemeenschappelijk referentiekader te ontwikkelen. In december 2007 is een eerste concept van een wetenschappelijk ontwerp aan de Europese Commissie aangeboden. In februari 2008 is dit concept gepubliceerd (*Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR). Interim Outline Edition*, ISBN 978-3-86653-059-1). Het stuk is zeer omvangrijk en omvat niet alleen bepalingen van contractenrecht maar ook bepalingen van onrechtmatigedaadsrecht en delen van het goederenrecht. Eind 2008 zullen de wetenschappers hun definitieve resultaten, inclusief toelichtende noten, aan de Europese Commissie aanbieden.

Voorlopig standpunt van de Raad

Op 18 april 2008 heeft de Raad een voorlopig standpunt ingenomen ten aanzien van vier aspecten (doel, inhoud, toepassingsgebied en bindend effect) van een eventueel gemeenschappelijk referentiekader. De Raad beschouwt als het *doel* van een eventueel gemeenschappelijk referentiekader het vormen van een van de mogelijke instrumenten voor de Europese wetgever om betere wetgeving te maken. De *inhoud* van een eventueel gemeenschappelijk referentiekader kan volgens de Raad bestaan uit een reeks definities, algemene beginselen en modelvoorschriften op het gebied van het contractenrecht. Op de precieze inhoud daarvan wordt nog niet vooruitgelopen. De contouren van het begrip «contractenrecht» zijn evenmin al duidelijk. De Raad is van oordeel dat het *toepassingsgebied* van een eventueel gemeenschappelijk referentiekader zowel het algemene contractenrecht als het consumentenovereenkomstenrecht zou moeten omvatten. Ten slotte is de Raad van oordeel dat een eventueel gemeenschappelijk referentiekader *geen bindend karakter* zou moeten krijgen maar een vrijwillige inspiratiebron in het Europese wetgevingsproces zou moeten zijn.

De Raad kan zijn standpunt ten aanzien van een gemeenschappelijk referentiekader pas definitief bepalen als de Europese Commissie met een voorstel is gekomen. Het standpunt van de Raad bevat daarom twee voorbehouden. In de eerste plaats geldt het voorbehoud dat het voorlopige standpunt van de Raad toekomstige besprekingen betreffende een gemeenschappelijk referentiekader in de Raad geheel onverlet laat. In de tweede plaats is het voorbehoud opgenomen dat het voorlopige standpunt van de Raad niet vooruit loopt op een discussie over de noodzaak of de mogelijkheid van een rechtsgrondslag voor een gemeenschappelijk referentiekader.

Verdere stappen Europese instellingen

De Europese Commissie heeft onder meer tijdens een door Slovenië georganiseerd congres over het gemeenschappelijk referentiekader op 28 en 29 april jl. aangegeven te verwachten dat een belangrijk deel van het wetenschappelijk ontwerp niet door de Europese Commissie zal worden benut. Voor de Europese Commissie is het gebruik in relatie tot het consumentenacquis leidend. De Europese Commissie heeft aangegeven na de zomer van 2008 te gaan consulteren met de Raad, het Europees Parlement en belangenorganisaties. Een witboek over een gemeenschappelijk referentiekader wordt niet voor de zomer van 2009 verwacht.

Nederlands standpunt ten aanzien van een eventueel gemeenschappelijk referentiekader

Gezien de grote omvang van het concept wetenschappelijk ontwerp acht ik het van belang dat voldoende tijd wordt genomen om een gedegen oordeel te kunnen vormen over een eventueel gemeenschappelijk referentiekader. In samenwerking met het Hague Institute for the Internationalisation of Law (Hiil) ben ik reeds gestart met een onderzoek in de praktijk en in de wetenschap naar de wenselijkheid en de mogelijkheden van een eventueel gemeenschappelijk referentiekader. Te zijner tijd bericht ik u over de uitkomsten van dat onderzoek. De vraag naar een rechtsgrondslag voor een gemeenschappelijk referentiekader wordt door de Interdepartementale Commissie Europees Recht (ICER) onderzocht. De betekenis van een eventueel Commissievoorstel voor een gemeenschappelijk referentiekader is mijns inziens gelegen in het bijdragen aan de verbetering van de consistentie van Europese richtlijnen en verordeningen. Vooralsnog zou ik, evenals een grote meerderheid van de andere ministers van Justitie, een gemeenschappelijk referentiekader als een niet-bindend instrument voor de Europese wetgever voor het maken van betere wetgeving kunnen steunen.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin